

Opzet voor een artikel naar aanleiding van de Art Deco
tentoonstelling in Brussel

'ART DECO, AVANTGARDE EN VANDAAG.'

De term Art Deco wordt vaak te eenzijdig in verband gebracht met de wereld van glamour, luxe en oppervlakkigheid van het Interbellum. Toch blijken juist vele ontwerpen uit die tijd zo inspirerend voor ontwerpers van vandaag. Die aantrekkingskracht van Art Deco ontstaat wellicht daar waar avantgardisme hand in hand gaat met lichtvoetigheid. Een aantal objekten die momenteel in Brussel te zien zijn op de tentoonstelling 'Art Deco en Europe' zijn in die zin intrigerend; niet alleen als verbazingwekkende extravaganterieën uit een bepaalde, maar vergane tijd, maar als objekten die voor de beschouwer van vandaag betekenis kunnen hebben. De "onbenoembare aspiraties" van de eigen tijd zijn immers het best via een omweg te benaderen; de omweg van de affiniteiten, in het verleden.

Sommige objekten in Brussel vallen op door de vrolijke humor, of ironie, waarmee oude bakens verzet worden (Bruno Paul, Dagobert Peche).

fig. 1 & 2

Het werk van Eileen Gray nam toen al een bijzondere positie in. Zelf heeft zij haar vroege werk op hoge leeftijd geringschat; te decoratief. Toch is de staande lamp in Brussel wel degelijk te zien als een 'modern' ontwerp; en de thema's die zij hierin aan de orde stelt zijn in haar gehele werk konstant gebleven en zijn ook nu nog interessant. De staande lamp heeft een intrigerende vorm; het concept is sterk, het idee van 'dragen' (waarin Afrikaanse inspiratiebronnen zijn te herkennen), van beweging en van vorm zijn één. Zelfs het elektriciteits-snoer is in het vormconcept opgenomen. Dekoratie is nooit toegevoegd, maar ontstaat vanuit experimenten met het materiaal. Dat dergelijke experimenten (met materiaal, techniek) haar gehele werk door een uitgangspunt blijven blijkt bijvoorbeeld aan de hand van een later ontwerp, de S-bocht stoel uit Tempe à Pailla.

fig. 3

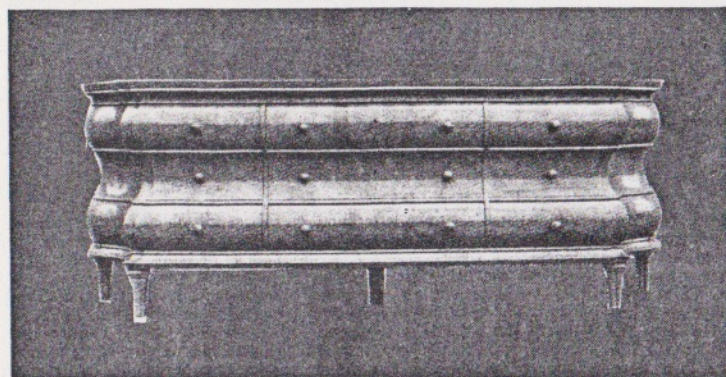
Haar ontwerpen leveren nu vooral een beeld van dynamiek, expressie van de artistieke middelen zelf, en plastiek of driedimensionaliteit.

fig. 4

Ook het werk van Pierre Legrain, van wie in Brussel een stoel is te zien, vindt vandaag een nieuwe weerklank. Zijn 'primitieve' stoelen lijken haast symbolen, wars van alle rimram en opsmuk die de overdracht van de idee kan versluieren. Het anthropomorfe karakter van zijn werk, en van het werk van anderen uit die tijd, is een ander kenmerk dat de aantrekkingskracht ervan nu kan verklaren. Afrikaanse en andere primitieve culturen zijn altijd sterk ontvankelijk gebleken als dragers van symbolen. Zo als toen Pierre Legrain, Gray en Picasso, putten nu de Italiaanse en andere hedendaagse ontwerpers (en schilders) uit dezelfde vormtaal.

fig. 5

Karin Theunissen, april 1989.

Bruno Paul:
Dressoir
(ca. 1916)

- fig. 1.

Dagobert Peche: Kast met dubbele voorzijde en acht poten
(1913) Uitvoering fa. J. Soulek

fig. 2

Lacquered wood
standing lamp
designed for the
Monte Carlo room;
the parchment shade
is modern

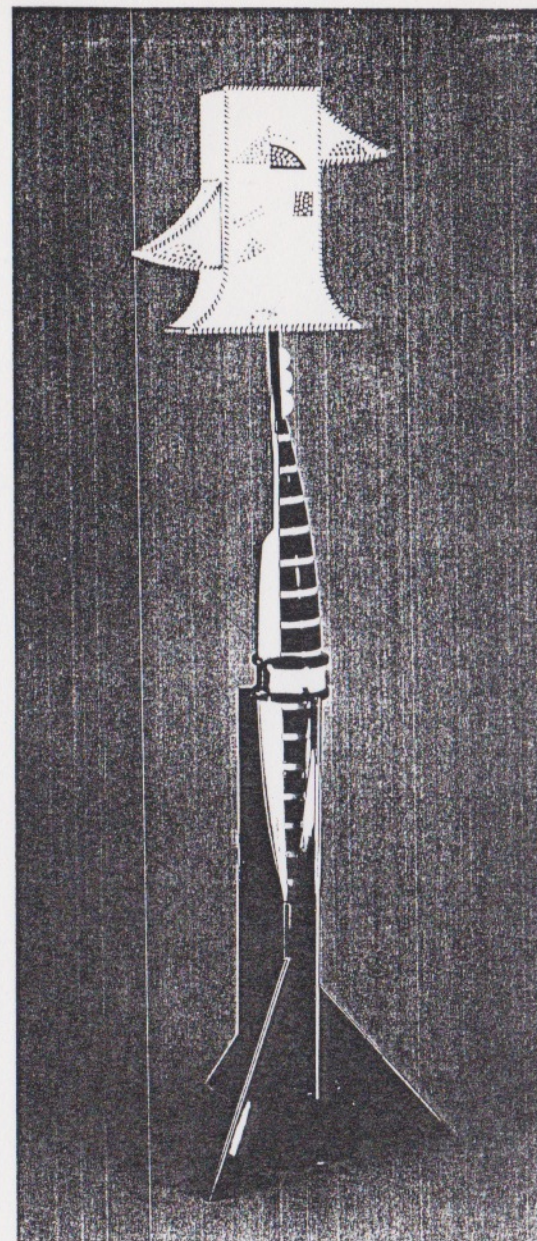

fig. 3

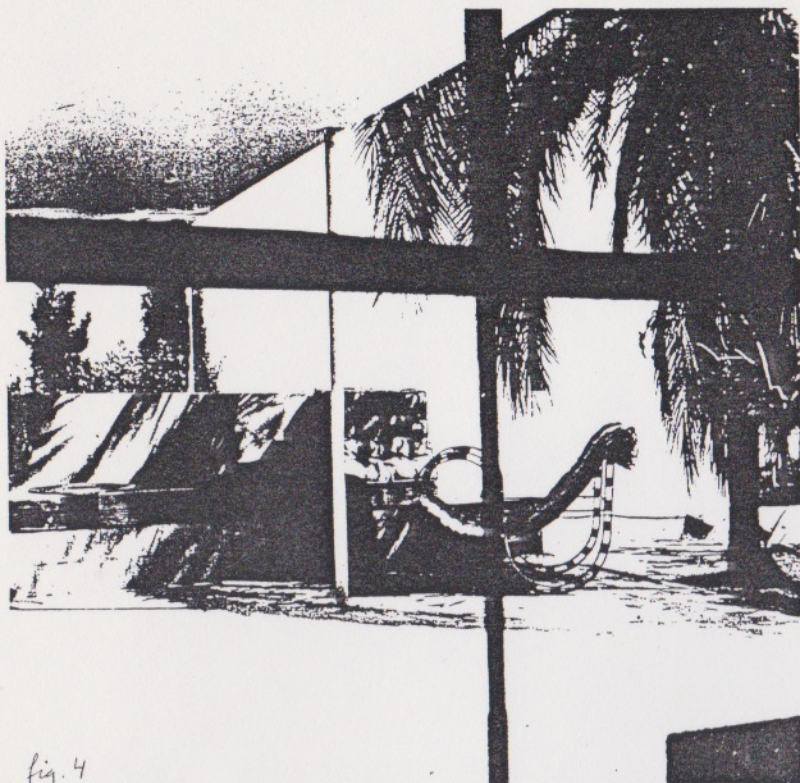
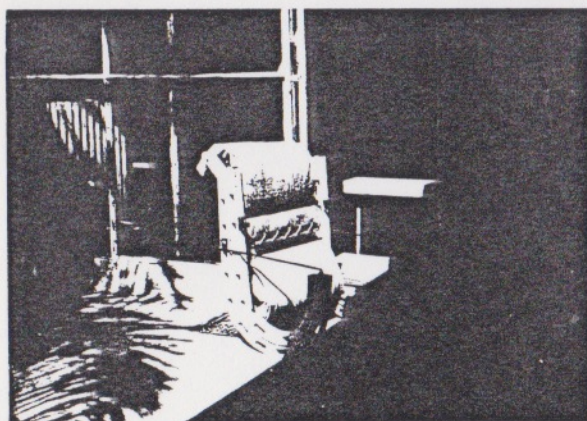

fig. 4

S-bend chair made of perforated wood painted brown and cream. It can be folded in half to save space when stored

Below Chair of burr maple and shagreen designed by Pierre Legrain, around 1926. A very similar chair can be seen in the photograph opposite of Doucet's bureau-bibliothèque.

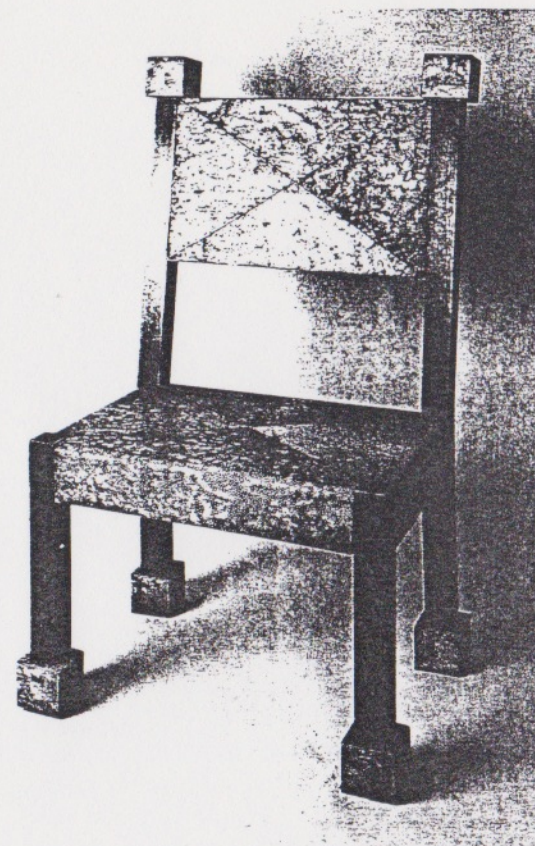

fig. 5